Marko Iršič

TRANSFORMATIVNA MEDIACIJA TUDI V SLOVENIJI

Ob besedi mediacija mnogi pomislijo na reševanje pravnih ali celo sodnih sporov, nekateri pa jo celo pomotoma zamenjajo z meditacijo. Čeprav ima na tak ali drugačen način povezavo z obema, pa njeno bistvo ni ne eno ne drugo. Mediacija je pravzaprav večšina komuniciranja v konfliktnih situacijah. Je način, kako postopno spremeniti negativno in destruktivno konfliktno interakcijo v pozitivno in konstruktivno.

Mediacija pomeni pomoč tretje osebe, ki ni vpletena v konflikt, pri tem, da udeleženci kljub konfliktu konstruktivno komunicirajo. Za konflikt je namreč značilna destruktivna interakcija med udeleženci, ki ne pripomore k razrešitvi konflikta, ampak ga pogosto le še poglobi. S pomočjo mediacije pa se »začarani krog« konflikta lahko spremeni v pozitivno spiralo oziroma v »čarobni krog«.

Udeleženci, ki sami najprej niso zmožni konstruktivne komunikacije o neki temi, ob pomoči mediatorja postopno komunicirajo vedno bolj konstruktivno, ob tem, ko se pogovarjajo o spornih vprašanjih in možnostih za rešitev. Posledice pa so pogosto presenetljive in včasih celo osupljive. Ne le, da udeleženci večinoma rešijo sporno vprašanje, ki ga pred tem sami – morda več let – niso zmogli rešiti, ampak se spremeni tudi njihov odnos oziroma naravnost drug do drugega, kar lahko povežemo s teorijo transformativnega učenja (glej Mezirow in Taylor, 2009; Taylor in Cranton, 2012).

Mediacija je pogosto uspešna tudi v primerih, ko nobeden od udeležencev ne verjame, da se spor lahko sporazumno razreši. »Ne verjamem, da bo kaj pomagalo,« rečejo. Še več, ne verjamejo niti, da se bo druga stran pripravljena udeležiti mediacije. Pa se. In že s tem, ko se mediacije udeležijo, naredijo korak v konstruktivno smer. S tem pokažejo sebi in drugemu, da so pripravljeni na sporazumno rešitev in sodelovanje ali pa vsaj dopuščajo možnost (četudi morda ne verjamejo) za pozitiven izid.

Mediacija ima poleg prednosti, kot so hitrost rešitve, razmeroma nizki stroški, zadovoljstvo obeh strani in podobno, tudi potencial za spreminjanje komunikacije in odnosov med ljudmi, spreminjanja kulture v podjetjih in organizacijah ter postopno

tudi za preobrazbo družbe. Mediacija lahko pripomore k temu, da se spremeni naše dožemanje tako trenutne situacije kot tudi drugega. Omogoča, da v nasprotniku (spet) prepoznamo človeka in kljub konfliktu ostanemo človeški.

Če se sliši preveč lepo, da bi bilo res, je to predvsem zato, ker večina ljudi mediacije niti ne pozna, kaj šele, da bi imela z njo osebno izkušnjo. Tisti, ki so s pomočjo mediacije rešili sporna vprašanja, pa neredko povedo: »Brez vas nama tega ne bi uspelo rešiti!«

Ta opis mediacije se nanaša v prvi vrsti na transformativno mediacijo (več o tem glej na www.rakmo.si). Obstajajo tudi drugi modeli mediacije, ki so bolj naravnani na konkretna vprašanja ali celo predvsem na poravnavo in so zato nujno manj celostni in bolj površinski. Posledično nimajo takega potenciala, kot je opisano zgoraj, četudi neredko pripomorejo k temu, da sprte strani dosežejo dogovor ali rešitev problema.

Mnogi v Sloveniji, ki so se z mediacijo že srečali ali zanjo slišali, imajo pogosto v mislih mediacijo, ki poteka na sodišču in je večinoma zelo usmerjena na poravnavo sodnega spora. Posledično pa tudi osiromašena in nekako »oropana« potenciala, ki ga ta proces ima. Mediacija torej ni le postopek na sodišču, zato je ena od zelo pomembnih nalog mediatorjev, še posebej transformativnih – poleg tega, da mediacijo izvajajo – tudi to, da jo predstavljajo in pripomorejo k ozaveščanju o njej.

Tudi s tem namenom bo letos junija že drugič v Sloveniji organiziran mednarodni kongres o transformativni mediaciji, na katerem bo sodelovalo več izkušenih transformativnih mediatorjev iz Evrope, ZDA in Kanade. Glavni govornik na kongresu bo Joseph Folger, oče transformativne mediacije in soavtor knjige *Obljuba mediacije*, ki je temeljno delo na tem področju.

Kongres je namenjen ozaveščanju javnosti o obstoju in prednostih transformativne mediacije ter seveda strokovni rasti in povezovanju med mediatorji in z mediatorji, ki v Evropi izvajajo transformativno mediacijo in si prizadevajo za njen razvoj.

LITERATURA

- Baruch, B. R. A. in Folger, J. P. (2011). *Obljuba mediacije. Transformativni pristop k obvladovanju konflikta*. Ljubljana: RAKMO.
- Iršič, M. (2010). *Mediacija*. Ljubljana: RAKMO.
- Mezirow, J. in Taylor, E. W. (2009). *Transformative Learning in Practice*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Taylor, E. W. in Cranton, P. (2012). *The Handbook of Transformative Learning. Theory, Research, and Practice*. San Francisco: Jossey-Bass.

Monika Požek

PLESNO IZOBRAŽEVANJE ZA INVALIDE IN LJUDI S POSEBNIMI POTREBAMI ALI BREZ NJIH – INKLUZIVNI PLES V EVROPI IN PRI NAS

Posebne potrebe, oviranost, invalidnost, hendikepiranost, primanjkljaji in kar je še podobnih oznak – čeprav poznana in vsenavzoča stvarnost v našem vsakdanu – še vedno zbudijo pozornost in pritegnejo poglede. Ali ples lahko pomaga spremeniti identiteto invalida, ki ima prizvok »primanjkljaja«, »manka«, »nepolnega«, in ali lahko inkluzivno plesno izobraževanje izboljša komunikacijo med invalidno in neinvalidno skupnostjo?

V Evropi je vedno več plesnega izobraževanja, ki podpira inkluzivni ples (*integrated ali inclusive dance*)¹ za invalidne in neinvalidne plesalce ter plesalce s posebnimi potrebami. Po letih dela v tujini ter ukvarjanja s plesalci s posebnimi potrebami in plesalci na invalidskih vozičkih sem spoznala veliko profesionalcev in plesnih skupin, ki se že dolgo ukvarjajo z inkluzivnim plesom. Znane so plesne skupine modernega plesa za vse ciljne skupine ne glede na plesno predznanje (na primer CandoCo London, Tanzfaehig, DanceAbility Finska, DanceAbility Avstrija, Danza Mobile ...). Ponujajo plesne delavnice, treninge in večinoma imajo tudi profesionalno plesno skupino, s katero nastopajo. Sestava skupin je zelo raznolika: plesalci na vozičkih, slepi, gluhi, s posebnimi potrebami in že samo ime »inkluziven« pove, da so odprti za širok spekter ljudi, ki jih zanima ples.

Nekatere inkluzivne plesne skupine poudarjajo terapevtsko stran in sledijo rehabilitacijski plesni metodi. Tu je ples kot psihoterapija – uporaba giba in plesa za izboljšanje telesnega in duševnega zdravja. Znana je metoda plesne terapije Marie Fux, biodanza oziroma plesna terapija (*Dance-Movement Therapy*). Najdaljšo plesno tradicijo za invalide ima ples na vozičkih (*Wheelchair Dancing*), ki je ime za družabni ples v parih. V Sloveniji imamo zelo močan Plesni Klub Zebra, ki promovira tovrstno dejavnost.

Cilji teh skupin so različni. Nekateri želijo vzpostaviti most med invalidnimi in neinvalidnimi plesalci ali pa ponujajo izključno ples kot umetniško izražanje in možnost, da se vključi kdorkoli. Inkluzivno plesno izobraževanje želi v prvi vrsti ponuditi kakovostne

¹ Integrated – enoten, sestavljen; inclusive – všteven; ki vključuje.

plesne treninge, možnost gibanja in umetniškega izražanja za invalide in šele potem poudarjati invalidnost kot drugačnost.

FESTIVAL MEETSHAREDANCE

Društvo MeetShareDance² je bilo ustanovljeno z namenom povezovanja in sodelovanja skupin, ki se ukvarjajo s plesnim izobraževanjem za invalidno populacijo, ter ustvariti mrežo za inkluzivno plesno skupnost. Ponuditi platformo na mednarodni ravni, kjer se bodo vzpostavile nove oblike sodelovanja in povezovanja navadnih in inkluzivnih plesnih skupin.

Eden izmed projektov društva je tudi festival MeetShareDance, štiridnevni mednarodni plesni dogodek, ki promovira in ustvarja mednarodno plesno mrežo za posameznike in skupine inkluzivnega plesa. Osredotoča se na moderni ples, vendar je odprt tudi za vse druge tehnike gibanja in stile, ki so primerni tako za invalidne plesalce kot tudi plesalce s posebnimi potrebami ali brez njih.

Festival MeetShareDance je bil prvič organiziran leta 2012 v okviru španskega društva MeetShareDance v Madridu. Združil je plesalce in učitelje, ki se ukvarjajo z inkluzivnim plesom tako v Španiji kot v Evropi. Na voljo so bile delavnice inkluzivnega flamenka, tudi plesne terapije po metodi Marie Fux, japonska plesno-gledališka tehnika butoh in moderne tehnike. Prireditve se je udeležilo več kot 20 učiteljev in plesalcev iz desetih držav. V letu 2013 smo ga ponovno organizirali v Madridu, povečalo se je zanimanje in tudi število udeležencev. Čeprav smo pričakovali več udeležbe iz Španije, je bila mednarodna zasedba močnejša. Prišli so tudi plesalci in učitelji iz Slovenije. V prihodnosti želimo, da bi festival vsako leto obiskal drugo evropsko mesto in se s tem približal ne samo lokalnim plesalcem, temveč tudi lokalni skupnosti in učenju plesa v skupnosti.

Pomembna lastnost tega dogodka je netekmovalnost. Festival temelji na različnih vrstah medsebojnega učenja, izmenjavi izkušenj o novostih na področju inkluzivnega plesa. Ponuja kakovostne plesne delavnice, plesne nastope in videoprojekcije. Želimo, da postane podlaga za nadaljnja mednarodna sodelovanja na področju inkluzivnega plesa in plesnih trendov. Sodelovanje z različnimi koreografi in profesionalci na področju plesa vedno odpre nove možnosti za ustvarjanje in učenje.

FESTIVAL MEETSHAREDANCE LETOS V SLOVENIJI

Letos smo se povezali s slovenskim Zavodom OdtiZ in se odločili pripeljati festival v Slovenijo.³ Zgodil se bo v Ljubljani od 8. do 11. maja v prostorih Kazine v Gerbičevi ulici. Ponudil bo delavnice domačih in tujih plesnih učiteljev inkluzivnega plesa ter tudi kratko predstavo na prostem in v izbranem gledališču, odprtem za vso javnost. Tako želimo inkluzivni ples predstaviti tudi širši javnosti.

2 <http://meetsharedance.com/>

3 <http://www.pkzebra.si/>

Festival omogoča promocijo plesa in plesne raznolikosti za invalidne plesalce in plesalce s posebnimi potrebami ter ponuja mednarodno prepoznavnost slovenskih učiteljev in plesalcev, ki se ukvarjajo z inkluzivnim plesom. Prav tako pa se želimo vključiti v lokalno skupnost in v ekipo organizatorjev povabiti tudi druge ustvarjalce, denimo fotografe, igralce in podobno.

Za plesalce je znano, da ne potrebujemo veliko besed, ples je naš jezik in najboljši način za sporazumevanje. To ponujamo tudi vsem drugim – ples in komunikacijo – pa naj bo na vozičku ali brez.